УДК 159.922:159.955.6

Жилін Михайло,
доктор філософії за спеціальністю психологія,
доцент кафедри практичної психології
Одеського національного морського університет
https://orcid.org/0000-0003-2898-4403

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi26.489

ВЗАЄМОДІЯ АФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ МОЗКУ ТА РОБОЧОЇ ПАМ'ЯТІ В ПРОЦЕСІ ШВИДКОГО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Анотація. *Взаємодія афективної системи мозку та робочої пам'яті в процесі швидкого прийняття рішень є актуальним напрямом сучасної психології, оскільки саме поєднання емоційних і когнітивних механізмів визначає здатність людини ефективно діяти в умовах обмеження часу. Зростання темпу життя, ускладнення комунікаційного середовища та збільшення кількості ситуацій, що потребують негайної реакції, актуалізують питання про те, яким чином емоційні стани впливають на обсяг, стабільність і продуктивність робочої пам'яті. Розуміння цих механізмів дає змогу поглибити уявлення про природу швидких рішень та їхню залежність від балансу між афективними та виконавчими процесами.*

Метою статті є узагальнення підходів до вивчення взаємодії афективної системи й робочої пам'яті та визначення особливостей їхнього впливу на процес швидкого прийняття рішень. У дослідженні використано методи аналізу, узагальнення наукових досліджень, порівняння різних концепцій, а також структурно-функціональний підхід до розгляду взаємозв'язків між емоційними процесами та компонентами робочої пам'яті. Аналіз наукових джерел показав, що афективна система суттєво впливає на роботу механізмів уваги та попереднє оброблення інформації, що створює підґрунтя для подальшого залучення ресурсів робочої пам'яті. Емоційна активація може прискорювати сенсомоторні реакції та сприяти ефективнішому прийняттю рішень у простих або рутинних ситуаціях, однак надмірна інтенсивність афективної активації здатна порушувати когнітивну стабільність, обмежувати ресурси робочої пам'яті та знижувати точність виконання когнітивних завдань. Окрім того, виокремлено ключові чинники, що визначають характер взаємодії афекту та робочої пам'яті, а також описано їхній вплив на динаміку швидких рішень.

Встановлено, що процес швидкого прийняття рішень формується внаслідок взаємодії афективної активації та когнітивного контролю, а їхній баланс визначає ефективність реакції. Емоційні стани виконують подвійну роль: вони можуть мобілізувати увагу та підвищувати оперативність дій, але водночас за умов надмірного когнітивного навантаження здатні знижувати точність прийняття рішень. Окреслені положення сприяють глибшому розумінню взаємозв'язків між емоційними та когнітивними процесами й відкривають перспективи для подальших досліджень у сфері психології прийняття рішень.

Ключові слова: *когнітивний контроль, емоційна активація, процеси уваги, когнітивна гнучкість, оцінювання стимулів, швидкість і точність рішень, виконавчі функції, прийняття рішень.*

Постановка проблеми та аналіз досліджень. У контексті високої динамічності соціальних процесів і зростання когнітивних навантажень проблема взаємозв'язку емоційних реакцій і процесів робочої пам'яті вимагає поглибленого аналізу. Психоемоційні стани безпосередньо впливають на здатність людини обробляти інформацію, контролювати поведінку та здійснювати вибір у ситуаціях невизначеності. Механізми модифікації інтенсивності й точності когнітивних операцій під впливом емоційних імпульсів розглядаються в низці сучасних досліджень, що підтверджує необхідність подальшого вивчення цієї проблематики.

У межах даного дослідження робоча пам'ять розглядається як когнітивна система короткочасного збереження та активного маніпулювання інформацією, необхідною для виконання поточних завдань, контролю поведінки та прийняття рішень. Афективна система мозку трактується як сукупність нейронних механізмів, пов'язаних з емоційною оцінкою стимулів, формуванням афективних реакцій і мотиваційної регуляції. Таке розуміння дозволяє узгоджено аналізувати сучасні психологічні дослідження, присвячені взаємодії емоційних процесів і робочої пам'яті.

У вітчизняній психології справді простежується посилення наукового інтересу до взаємозв'язку афективних процесів та робочої пам'яті. Зокрема, у дослідженнях Гуменюк та Миросліп (2025) акцентується роль емоційних механізмів у формуванні пам'яті та їх вплив на індивідуальні когнітивні характеристики. Навроцький (2023) підкреслює значення емоційних оцінок у процесі обґрунтування рішень, що демонструє інтеграцію афективної та когнітивної регуляції. У роботах Теліпко (2024) інтуїтивні та емоційні чинники розглядаються як важлива складова ухвалення рішень, що також узгоджується з сучасними моделями взаємодії емоційних систем мозку та виконавчих функцій. Таким чином, наявна наукова література підтверджує актуальність вивчення зв'язку між емоційною стійкістю, робочою пам'яттю та швидкістю когнітивної обробки інформації. Так, Лялюк (2023) демонструє, що рівень емоційної стабільності визначає характер процесів саморегуляції, які впливають на точність і швидкість прийняття рішень. Вікові відмінності емоційної стійкості та її роль у поведінковій організації аналізують Ковальчук і Заверуха (2024), акцентуючи на адаптивних можливостях психіки за складних або ризикованих умов. Окрім того, важливим напрямом сучасних досліджень є оцінювання впливу стресових або екстремальних ситуацій на когнітивні процеси. Емоційний інтелект відіграє ключову роль у регуляції рішень керівників, особливо в умовах підвищеної відповідальності, що доводить Гриньова (2022). Патофізіологічні зв'язки між емоційним станом і когнітивними функціями підкреслюють Некрасова та Скобенко (2023), що свідчить про взаємну детермінованість емоцій і пам'яті

Окремий напрям досліджень стосується механізмів прийняття рішень як інтегрального когнітивно-афективного процесу. Раціональні та інтуїтивні стратегії порівнює Гура (2022), вказуючи на визначальну участь емоційної активації у виборі оптимальних поведінкових моделей. У своєму дослідженні Мрака та співавтори (2024) підкреслюють вплив стресових чинників на гнучкість когнітивних механізмів, що визначають прийняття рішень у складних ситуаціях. Специфіку цих процесів у контексті діяльності поліцейських під час кризових подій, де швидкість і точність рішень безпосередньо залежать від контролю емоційних реакцій, демонструє Майданенко (2025). Попри те, що частина джерел присвячена суміжним аспектам психічної регуляції, наприклад, відновленню ресурсності особистості (Stetsenko, 2025), у цих дослідженнях також наголошується на ролі емоційної активації як чинника зміни когнітивних можливостей. Ширше поглянути на вплив емоційних чинників у контексті складних психологічних і поведінкових сценаріїв допомагають окремі дослідження (Некрасова, Скобенко, 2023; Теліпко, 2024; Smorshch, 2025).

Отже, загалом аналіз наукових джерел свідчить, що проблема взаємодії емоційних реакцій і робочої пам'яті розглядається в багатьох дослідницьких напрямах, однак залишається недостатньо систематизованою. Не сформовано єдиного підходу до пояснення

того, як швидкість емоційних імпульсів та їхня інтенсивність впливають на можливості людини утримувати й обробляти актуальну інформацію.

Мета статті – вивчення підходів до вивчення взаємодії афективної системи й робочої пам'яті та визначення особливостей їхнього впливу на процес швидкого прийняття рішень.

Відповідно до виявлених прогалин, у межах статті поставлено такі дослідницькі завдання:

– визначити ключові психологічні чинники, що формують взаємозв'язок емоційних реакцій і процесів робочої пам'яті;

– узагальнити сучасні підходи до пояснення ролі емоцій у когнітивній регуляції;

– проаналізувати, які механізми найбільш суттєво впливають на точність, швидкість та стабільність оброблення інформації в умовах емоційної активізації;

– окреслити напрями подальших досліджень, які дають змогу глибше розкрити природу цього взаємозв'язку.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія афективної системи мозку та робочої пам'яті посідає центральне місце в сучасних дослідженнях психології прийняття рішень, оскільки саме поєднання емоційних і когнітивних процесів визначає характер і швидкість реагування людини в умовах часової обмеженості. Зростання кількості ситуацій, що потребують негайного когнітивного оброблення, зумовлює необхідність аналізу того, як емоційні стани впливають на механізми уваги, оперативне збереження інформації та регуляцію поведінкових реакцій. У цьому контексті дослідження функціональної взаємодії афекту та робочої пам'яті відкриває можливість поглибленого розуміння динаміки швидких рішень та їхньої якості.

Часова обмеженість суттєво змінює характер когнітивної діяльності, активуючи процеси селективного контролю та прискореного опрацювання інформації. У таких умовах робоча пам'ять працює на межі ресурсної насиченості, а емоційні чинники відіграють роль додаткових модулювальних механізмів. Поєднання цих чинників визначає особливу швидкісну конфігурацію прийняття рішень, що значно відрізняється від тривалої аналітичної діяльності.

Афективна система мозку істотно впливає на функціонування робочої пам'яті через механізми емоційної активації, регуляції уваги та мотиваційного налаштування. Дослідження емоційної стійкості показують, що здатність особистості до контролю інтенсивних емоцій є ключовою умовою підтримання когнітивної стабільності під час виконання складних завдань (Лялюк Ю. Р, 2023:74). Рівень резилієтності, що формується з віком і під впливом життєвого досвіду, визначає, наскільки емоційні реакції посилюватимуть або, навпаки, блокуватимуть залучення ресурсів робочої пам'яті (Ковальчук, Заверуха, 2024: 41).

Емоційний інтелект є інтегративною характеристикою когнітивно-афективної сфери, що визначає ступінь ефективності регуляції уваги та контролю імпульсивних реакцій. Дослідження ролі емоційного інтелекту в процесах прийняття управлінських рішень засвідчують, що високий рівень здатності до емоційного усвідомлення та саморегуляції підвищує точність і послідовність рішень у стресових ситуаціях (Гриньова, 2022). Водночас переживання інтенсивних психоемоційних станів може як мобілізувати робочі ресурси мозку, так і перевантажувати їх, що зменшує обсяг інформації, доступний для короткочасного опрацювання. У цьому контексті важливими стають дані сучасних нейронаукових досліджень, які дають змогу деталізувати механізми взаємодії емоційних процесів із системою робочої пам'яті (Xie et al., 2022). Використання методів функціональної магнітно-резонансної томографії, електроенцефалографії, окулографії та біометричного моніторингу демонструє, що емоційні стани не лише змінюють загальне когнітивне навантаження, а й впливають на перерозподіл уваги та швидкість прийняття рішень, особливо в умовах стресу чи часової обмеженості. Отримані дані надають можливість

зрозуміти, чому навіть за наявності розвиненого емоційного інтелекту продуктивність робочої пам'яті може істотно варіювати залежно від інтенсивності емоційної активації.

Аналіз сучасних психологічних досліджень свідчить, що взаємодія емоційних реакцій і робочої пам'яті зумовлена комплексом індивідуальних чинників, які по-різному впливають на когнітивну продуктивність (Гриньова, 2022; Ковальчук, Заверуха, 2024; Лялюк, 2023). З огляду на це, для систематизації ключових показників, що визначають характер цієї взаємодії, доцільно узагальнити їх у порівняльному форматі (табл. 1). Такий підхід дає змогу чітко окреслити, які саме особистісні змінні підсилюють ефективність робочої пам'яті в стані емоційної активації, а які, навпаки, створюють ризики її перевантаження.

Таблиця 1

Психологічні чинники, що модулюють взаємодію емоційних реакцій і робочої пам'яті

Чинник	**Психологічний зміст**	**Вплив на робочу пам'ять у стані емоційної активації**
Емоційна стійкість	Здатність зберігати контроль над афективними реакціями, підтримувати внутрішню рівновагу	Підтримуэє когнітивну стабільність, знижує хаотичність уваги
Резилієтність (психічна гнучкість)	Адаптивна здатність відновлювати оптимальний рівень функціонування після стресу	Зменшує ризик перевантаження робочої пам'яті, сприяє швидкому переключенню
Емоційний інтелект	Усвідомлення, розуміння та регуляція емоцій; контроль імпульсивних реакцій	Підвищує точність вибору та якість короткочасного опрацювання інформації
Стресова реактивність	Схильність до інтенсивних фізіологічних і емоційних реакцій у критичних ситуаціях	Може мобілізувати ресурси пам'яті або блокувати їх у разі надмірної активації
Толерантність до невизначеності	Здатність витримувати неоднозначність, зберігаючи когнітивний контроль	Оптимізує прийняття рішень у ситуаціях обмеженого часу, запобігає імпульсивності

Джерело: сформовано автором на підставі аналізу наукових джерел

Отже, узагальнення представлених чинників демонструє, що ефективність роботи пам'яті в умовах емоційного напруження визначається не лише силою афективної реакції, а й індивідуальними характеристиками емоційної регуляції. Комбінація високої стресостійкості, розвиненого емоційного інтелекту та толерантності до невизначеності формує оптимальні умови для збереження когнітивного контролю під час швидкого прийняття рішень. Відповідно, саме баланс емоційної активації та регуляторних механізмів визначає, чи стане емоційний стимул ресурсом для робочої пам'яті, чи чинником її перевантаження.

Ці психологічні спостереження узгоджуються з провідними теоретичними моделями сучасної психології, зокрема моделлю інтеграції емоцій і когнітивного контролю, теорією когнітивної оцінки та нейрокогнітивними підходами до емоційної модуляції робочої пам'яті. У межах цих концепцій емоційні реакції розглядаються як чинники, що здатні посилювати або, навпаки, знижувати ефективність когнітивних операцій залежно від рівня емоційної

активації, індивідуальної стійкості та контексту завдання (Лялюк, 2025; Навроцький., 2023; Некрасова, Скобенко, 2023; Xie. et al., 2022). У цьому контексті біопсихологічна модель визначає афективну активацію як чинник, що модулює когнітивні процеси через нейрофізіологічні механізми, зокрема через зміни в роботі префронтальної кори та лімбічних структур. Нейропсихологічні дослідження підтверджують взаємозв'язок емоційного стану та ефективності когнітивних функцій, включаючи пам'ять, увагу й швидкість опрацювання інформації (Некрасова, Скобенко., 2023: 33). У межах когнітивної парадигми увага приділяється регуляторним процесам, які допомагають підтримувати баланс між швидкою реакцією та точністю оцінки ситуації.

Дослідження свідчать, що взаємодія раціональних і інтуїтивних процесів істотно залежить від емоційного стану суб'єкта. Позитивна емоційна активація здебільшого підсилює інтуїтивні стратегії, тоді як помірні негативні емоційні стимули можуть активізувати механізми когнітивного контролю і сприяти обережнішому, більш зваженому аналізу ситуації. Це не означає, що негативні емоції автоматично роблять мислення раціональнішим, однак у низці експериментальних досліджень продемонстровано, що під впливом емоційного напруження суб'єкти повільніше приймають рішення та частіше залучають аналітичні стратегії, намагаючись уникнути помилки (Гура, 2022: 127; Некрасова, Скобенко, 2023; Навроцький, 2023; Tkachenko, 2025; Xie. et al., 2022).

У цьому контексті особливої ваги набуває дослідження балансу між афективними та когнітивними компонентами, оскільки саме від їхньої узгодженості залежить продуктивність швидких рішень. Окрім того, емоційна система розглядається як одна з базових регуляторних підсистем психіки, що забезпечує орієнтацію людини як у зовнішньому середовищі, так і у власному внутрішньому стані. Здатність точно зчитувати емоційні реакції інших та усвідомлювати власні афективні стани відіграє важливу роль у забезпеченні ефективної поведінки, особливо в ситуаціях, що потребують швидкого реагування. Емоційна орієнтація формує своєрідну «сенсорну рамку», через яку інтерпретуються подразники, що впливає на інтенсивність та напрям залучення робочої пам'яті. Емоційний інтелект є одним із ключових чинників, що підсилює психічну стійкість, знижує чутливість до стресорів і сприяє більш збалансованій когнітивній регуляції. Високий рівень емоційного інтелекту зменшує ризик емоційного виснаження, підвищує толерантність до стресу та сприяє більшій когнітивній гнучкості – характеристикам, які визначають продуктивність робочої пам'яті під час швидкого опрацювання інформації. Толерантність до невизначеності, що розглядається як особистісна здатність витримувати неоднозначність і відсутність чітких підказок, також впливає на динаміку швидкого прийняття рішень. Особи з високою толерантністю до невизначеності демонструють більшу відкритість до складної інформації та здатність підтримувати когнітивний контроль навіть за умов емоційної активації, уникаючи надмірного перевантаження робочої пам'яті. Натомість низький рівень толерантності часто пов'язаний із підвищеною імпульсивністю рішень, прагненням до негайної визначеності та зниженням точності оцінювання ситуації та доступних альтернатив в умовах емоційного тиску. Ці закономірності узгоджуються з результатами досліджень взаємодії емоційного стану та когнітивної регуляції (Навроцький, 2023; Некрасова, Скобенко., 2023; Петровська, 2021; Xie et al., 2023).

Отже, узагальнюючи ці спостереження, можна стверджувати, що емоційна система не лише модулює афективний фон, а й активно впливає на параметри робочої пам'яті – її обсяг, стабільність та швидкість оновлення. Взаємодія емоційної регуляції, емоційного інтелекту й толерантності до невизначеності формує засади ефективності швидкого прийняття рішень у контексті комплексного впливу афективних і когнітивних процесів. Для кращого узагальнення головних наукових підходів до взаємодії емоцій і робочої пам'яті доцільно використати графічне відображення цих концепцій. На рисунку 1 представлено теоретичні рамки, які найчастіше застосовуються для пояснення ролі емоцій у когнітивній регуляції та

які ключові механізми зумовлюють їхній вплив на швидке прийняття рішень. Такий візуальний формат дає змогу побачити логічні зв'язки між моделями та виділити спільні регуляторні параметри.

Рис. 1. Схема сучасних підходів до взаємодії емоційної системи та робочої пам'яті в процесі швидкого прийняття рішень

Джерело: сформовано автором на підставі аналізу наукових джерел

Дані, що подані на рисунку 1, засвідчують, що, попри концептуальні відмінності між моделями, вони демонструють консенсус щодо полімодального впливу емоцій на параметри робочої пам'яті та ролі емоційної регуляції як критичного чинника ефективності процесів швидкого прийняття рішень. Зазначена конвергенція створює теоретичне підґрунтя для поглибленого аналізу механізмів впливу емоційних станів на продуктивність робочої пам'яті та швидкість прийняття рішень у прикладних контекстах.

Важливим аспектом прийняття рішень в умовах емоційного навантаження є взаємодія робочої та довготривалої пам'яті. У межах когнітивної психології довготривала пам'ять розглядається як система збереження знань, досвіду та сформованих когнітивних схем, які можуть актуалізуватися для підтримки поточної діяльності. Актуалізація попереднього досвіду, сформованих поведінкових патернів та автоматизованих когнітивних структур забезпечує компенсаторний механізм за умов зниження продуктивності робочої пам'яті внаслідок стресу (Навроцький, 2023; Петровська, 2022; Xie et al., 2022). Це дає змогу індивіду інтегрувати не лише актуальну інформацію, що обробляється в режимі реального часу, а й наявні ментальні моделі, що підвищує стабільність і передбачуваність рішень.

Емоційні стани виконують подвійну функцію – вони можуть як підсилювати, так і пригнічувати роботу робочої пам'яті. Згідно з низкою досліджень, помірний рівень емоційної активації сприяє мобілізації уваги, прискоренню первинної обробки інформації та покращенню здатності до швидкої реакції (Smorshchok, 2025; Мрака та ін., 2024: 4). За таких умов людина демонструє підвищену оперативність, що корисно в простих або добре знайомих ситуаціях.

Особливості взаємодії емоцій і робочої пам'яті мають значний прикладний потенціал у різних професійних сферах. Діяльність лікарів, рятувальників, судноводіїв, льотчиків та

авіадиспетчерів передбачає виконання складних когнітивних операцій в умовах високого емоційного напруження й часових обмежень. У цих контекстах ефективне регулювання емоцій, швидке перемикання уваги та підтримання когнітивної стійкості визначають якість і точність прийнятих рішень.

Тип емоційного стану визначає специфіку модулювання когнітивної діяльності. Позитивні емоційні стани зазвичай пов'язують із розширенням фокусу уваги та використанням гнучкіших стратегій опрацювання інформації, що може підтримувати ефективність робочої пам'яті в умовах підвищеного навантаження. Негативні емоції, зокрема пов'язані з тривожністю або напруженням, навпаки, сприяють звуженню фокусу уваги, підвищенню селективності сприйняття та переходу когнітивних процесів у режим економії ресурсів. Подібні ефекти найвиразніше проявляються у ситуаціях короткочасної емоційної активації реактивного характеру, що супроводжується необхідністю термінового прийняття рішень (Некрасова, Скобенко., 2023; Навроцький В, 2023; Xie. et al., 2022).

Однак надмірна емоційна інтенсивність, особливо пов'язана зі стресом чи загрозою, призводить до зниження когнітивної стабільності, звуження обсягу робочої пам'яті та збільшення кількості помилок у процесі прийняття рішень (Майданенко, 2025: 238). Подібні ефекти спостерігаються в ситуаціях когнітивних перевантажень, коли активується механізм швидкого реагування, але суттєво страждає точність оцінок.

Експериментальні дані свідчать, що продуктивність швидкого прийняття рішень визначається не абсолютним рівнем емоційної активації, а її відповідністю індивідуальним когнітивним ресурсам. У нейропсихологічних дослідженнях показано, що помірний рівень емоційного збудження може підтримувати концентрацію уваги та мобілізацію робочої пам'яті, тоді як надмірно високі або надто низькі рівні активації знижують точність і стабільність оброблення інформації. Таким чином, ідеться не про фіксований «оптимум», а про динамічний баланс, який формується в межах конкретної ситуації та визначається індивідуальною стійкістю до стресу й особливостями когнітивної системи (Некрасова, Скобенко, 2023; Навроцький, 2023; Xie et al., 2022).

Окрім того, сучасне інформаційне середовище створює додаткові виклики для взаємодії емоційної та когнітивної сфер. Постійний потік повідомлень, багатозадачність, цифрове перевантаження та емоційні тригери соціальних мереж впливають на стійкість уваги, регуляцію емоцій та ефективність робочої пам'яті. Дослідження цих чинників стає дедалі важливішим, адже саме вони формують нові умови, за яких відбувається прийняття рішень у реальному часі. Значні перспективи відкриває вивчення впливу новітніх технологій, зокрема систем штучного інтелекту (AI), які вже застосовуються для аналізу фізіологічних та поведінкових показників з метою виявлення ознак когнітивного перевантаження, емоційного виснаження й зниження стійкості уваги. У сучасних експериментальних дослідженнях AI-моделі використовуються не для «прогнозування реакцій» у буквальному сенсі, а для ідентифікації ймовірності когнітивних помилок, оцінки рівня напруження та параметрів робочої пам'яті на основі даних EEG, fMRI, окулографії та метрик стресу (Stetsenko, 2025: 1786). Це відкриває можливість точніше моделювати умови, за яких швидке прийняття рішень може бути порушеним. Також важливим напрямом постає дослідження емоційних переживань у соціально напружених умовах професійної діяльності, пов'язаної з підвищеним ризиком**.** Емпіричні результати свідчать, що в таких середовищах емоційна активація суттєво перебудовує механізми когнітивної регуляції, формуючи особливі патерни прийняття швидких рішень (Майданенко, 2025 :238).

Узагальнення цих досліджень вказує на потребу поглибленого аналізу структурної організації афективних і когнітивних функцій, що дасть змогу підвищити ефективність рішень у критичних і високодинамічних ситуаціях, а також розширити теоретичні уявлення про природу швидкого мислення та емоційно-когнітивної взаємодії.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Дослідження показало, що ефективність робочої пам'яті під час швидкого прийняття рішень визначається балансом між емоційною активацією та когнітивними ресурсами. Головними чинниками цього процесу є здатність до емоційної регуляції, рівень емоційного інтелекту, стресостійкість і толерантність до невизначеності, які формують умови для оптимальної когнітивної продуктивності. Аналіз сучасних теоретичних моделей засвідчує, що, попри наявність різних підходів, усі вони підкреслюють багатофакторний вплив емоцій на робочу пам'ять і наголошують на важливості регуляції афективних станів для збереження точності та швидкості прийняття рішень. Візуалізація цих концепцій дає змогу наочно простежити взаємозв'язки між афективними та когнітивними механізмами й визначити спільні регуляторні параметри.

Перспективним напрямом подальших досліджень є встановлення індивідуальних профілів емоційної регуляції та когнітивної стійкості, що надасть можливість прогнозувати ефективність рішень у стресогенних умовах та в умовах невизначеності. Також важливим є дослідження взаємодії емоцій і когнітивних функцій у соціально напружених і високоризикових середовищах, що дасть змогу поглибити розуміння природи швидкого мислення та емоційно-когнітивної взаємодії.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Гриньова, Н. (2022). Роль емоційного інтелекту в особистісній регуляції рішень і дій керівника як лідера. *Вісник Національного університету оборони України*, *(2)* (66), 37–42. https://doi.org/10.33099/2617-6858-2022-66-2-37-42

Гура, Г. (2022). Психологічні механізи прийняття управлінських рішень: раціональність чи інтуїція. *Вчені записки Університету «КРОК»*, *(4)* (68), 123–131. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-68-123-131

Гуменюк, О. Г., & Миросліп, О. В. (2025). Роль пам'яті у формуванні особистісної структури: когнітивні та емоційні аспекти. В *Global trends in science and education: the 3rd International scientific and practical conference (Kyiv, April 7-9, 2025)* (сс. 638-641). Kyiv. Отримано з https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-7-9.04.25.pdf#page=638

Ковальчук, З. Я., & Заверуха, О. Я. (2024). Психологічні особливості розвитку емоційної стійкості та резильєнтності: вікові аспекти феномену. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, *(2)*, 37–44. https://doi.org/10.32782/2311-8458/2024-2-5

Лялюк, Ю. Р. (2023). Теоретичний аналіз основних підходів до вивчення емоційної стійкості особистості. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія психологічна)*, *(1)*, 70–77. https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-10

Майданенко, С. (2025). Прийняття рішень поліцейськими у кризових ситуаціях: психологічний аспект. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*, *(1)*, 235–240. https://doi.org/10.32782/2078-3566-2025-1-30

Мрака, Н. М., Піцикевич, В. В., Гнатишин, Б. О., Кочін, І. С., Михайлов, Т. С., Ленько, Н. В., & Беззубий, О. В. (2024). Психологічні фактори прийняття управлінських рішень в умовах стресу. *Академічні візії*, *(30)*, 1–8. https://doi.org/10.5281/zenodo.12516821

Навроцький, В. (2023). Цінності, оцінки й емоції в обгрунтуванні прийняття рішень. *Актуальні проблеми духовності*, *(24)*, 249-259. https://doi.org/10.31812/apm.7686

Некрасова, Н. О., & Скобенко, М. В. (2023). Патофізіологічні особливості механізмів когнітивної функції та їх взаємозв'язки з емоційним станом у студентів медичного

університету. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*, *(22)*, 30–35. https://doi.org/10.26565/2312-5675-2023-22-04

Петровська, І. (2021). Психологічні концепції процесу прийняття рішень. *Вісник Львівського університету*, *(9)*, 196–201. https://doi.org/10.30970/PS.2021.9.25

Теліпко, Н. О. (2024). Психологічний аспект дослідження інтуїції у процесі ухвалення рішень. *Психологія та соціальна робота*, *(1)*, 284-292. https://doi.org/10.32782/2707-0409.2024.1.26

Honcharova, Y. (2024). Memory Herbarism Through the Prism of Theory: Artistic Strategies of J. Barth, D. Heller, S. Dixon. *Primedia eLaunch LLC*, 192–211. https://doi.org/10.36074/ikitp.monograph-2024.06

Smorshchok, M. (2025). The role of injection correction in psychological rehabilitation of persons with congenital or acquired aesthetic disorders. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, *(8)* (54), 1986–1999. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8(54)-1986-1999

Stetsenko, T. (2025). Application of artificial intelligence to predict patient response to injectable fillers. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, *(7)* (53), 1782–1793. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-7(53)-1782-1793

Tkachenko, D. (2025). Comparison of the dynamics of resource restoration in rational and intuitive personality types during multigenre therapy. *Naukovi perspektyvy*, *(8)* (62), 1141–1155. https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62)-1141-1155

Xie, W., Lu Sing, J. C., Martinez-Flores, A., & Zhang, W. (2022). Induced negative arousal modulates the speed of visual working memory consolidation. *Emotion*, *22*(1), 179–197. https://doi.org/10.1037/emo0001059

REFERENCES

Honcharova, Y. (2024). Memory Herbarism Through the Prism of Theory: Artistic Strategies of J. Barth, D. Heller, S. Dixon. *Primedia eLaunch LLC*, 192–211. https://doi.org/10.36074/ikitp.monograph-2024.06

Hrynova, N. (2022). Rol emotsiinoho intelektu v osobystisnii rehuliatsii rishen i dii kerivnyka yak lidera [The role of emotional intelligence in the personal regulation of decisions and actions of a manager as a leader]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, *(2)* (66), 37–42. https://doi.org/10.33099/2617-6858-2022-66-2-37-42

Humeniuk, O. H., & Myroslip, O. V. (2025). Rol pamiati u formuvanni osobystosti: kohnityvni ta emotsiini aspekty [The role of memory in personality formation: Cognitive and emotional aspects]. In *Global trends in science and education: the 3rd International scientific and practical conference (Kyiv, April 7-9, 2025)* (pp. 638-641). Kyiv. Retrieved from https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-7-9.04.25.pdf#page=638

Hura, H. (2022). Psykholohichni mekhanizmy pryiniattia upravlinskykh rishen: ratsionalnist chy intuitsiia [Psychological mechanisms of managerial decision-making: Rationality or intuition]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, *(4)* (68), 123–131. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-68-123-131

Kovalchuk, Z. Ya., & Zaverukha, O. Ya. (2024). Psykholohichni osoblyvosti rozvytku emotsiinoi stiikosti ta rezylientnosti: vikovi aspekty fenomenu [Psychological features of the development of emotional stability and resilience: Age aspects of the phenomenon]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, *(2)*, 37–44. https://doi.org/10.32782/2311-8458/2024-2-5

Lialiuk, Yu. R. (2023). Teoretychnyi analiz osnovnykh pidkhodiv do vyvchennia emotsiinoi stiikosti osobystosti [Theoretical analysis of the main approaches to the study of emotional stability of personality]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav (seriia psykholohichna)*, *(1)*, 70–77. https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-10

Maidanenko, S. (2025). Pryiniattia rishen politseiskymy u kryzovykh sytuatsiiakh: psykholohichnyi aspekt [Decision-making by police officers in crisis situations: Psychological aspect]. *Naukovyi visnyk Dniprovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, *(1)*, 235–240. https://doi.org/10.32782/2078-3566-2025-1-30

Mraka, N. M., Pitsykevych, V. V., Hnatyshyn, B. O., Kochin, I. S., Mykhailov, T. S., Lenko, N. V., & Bezzubyi, O. V. (2024). Psykholohichni faktory pryiniattia upravlinskykh rishen v umovakh stresu [Psychological factors of managerial decision-making under stress]. *Akademichni vizii*, *(30)*, 1–8. https://doi.org/10.5281/zenodo.12516821

Navrotskyi, V. (2023). Tsinnosti, otsinky y emotsii v obhruntuvanni pryiniattia rishen [Values, evaluations and emotions in the substantiation of decision making]. *Aktualni problemy dukhovnosti*, *(24)*, 249-259. https://doi.org/10.31812/apm.7686

Nekrasova, N. O., & Skobenko, M. V. (2023). Patofiziolohichni osoblyvosti mekhanizmiv kohnityvnoi funktsii ta yikh vzaiemozviazky z emotsiinym stanom u studentiv medychnoho universytetu [Pathophysiological features of cognitive function mechanisms and their relationships with emotional state in medical university students]. *Psykhiatriia, nevrolohiia ta medychna psykholohiia*, *(22)*, 30–35. https://doi.org/10.26565/2312-5675-2023-22-04

Petrovska, I. (2021). Psykholohichni kontseptsii protsesu pryiniattia rishen [Psychological concepts of the decision-making process]. *Visnyk Lvivskoho universytetu*, *(9)*, 196–201. https://doi.org/10.30970/PS.2021.9.25

Smorshchok, M. (2025). The role of injection correction in psychological rehabilitation of persons with congenital or acquired aesthetic disorders. *Perspektyvy ta innovatsii nauky [Perspectives and Innovations of Science]*, *(8)* (54), 1986–1999. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8(54)-1986-1999

Stetsenko, T. (2025). Application of artificial intelligence to predict patient response to injectable fillers. *Perspektyvy ta innovatsii nauky [Perspectives and Innovations of Science]*, *(7)* (53), 1782–1793. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-7(53)-1782-1793

Telipko, N. O. (2024). Psykholohanyi aspekt doslidzhennia intuitsii u protsesi ukhvalennia rishen [Psychological aspect of the study of intuition in the process of decision making]. *Psykholohiia ta sotsialna robota*, *(1)*, 284-292. https://doi.org/10.32782/2707-0409.2024.1.26

Tkachenko, D. (2025). Comparison of the dynamics of resource restoration in rational and intuitive personality types during multigenre therapy. *Naukovi perspektyvy [Scientific Perspectives]*, *(8)* (62), 1141–1155. https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62)-1141-1155

Xie, W., Lu Sing, J. C., Martinez-Flores, A., & Zhang, W. (2022). Induced negative arousal modulates the speed of visual working memory consolidation. *Emotion*, *22*(1), 179–197. https://doi.org/10.1037/emo0001059

INTERACTION OF THE BRAIN'S AFFECTIVE SYSTEM AND WORKING MEMORY IN RAPID DECISION-MAKING

Mykhailo Zhylin,
Doctor of Philosophy in Psychology,
Associate Professor,
Department of Practical Psychology,
Odesa National Maritime University
https://orcid.org/0000-0003-2898-4403

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi26.489

Abstract. *This article reviews approaches to studying the interaction between the affective system and working memory and identifies the ways in which this interaction shapes rapid decision-making. The study draws on analysis and synthesis of existing scientific literature, comparison of theoretical frameworks, and a structural-functional approach to examining the relationships between emotional processes and the components of working memory.*

The literature indicates that the affective system plays a significant role in attentional regulation and the early stages of information processing, thereby influencing the subsequent allocation of working memory resources. Emotional activation may accelerate sensorimotor responses and support more efficient decision-making in simple or routine situations. At the same time, excessive affective arousal can undermine cognitive stability, constrain working memory capacity, and reduce the accuracy of cognitive task performance. The article identifies key factors that determine the nature of affect–working memory interactions and examines their implications for the dynamics of rapid decisions.

The findings suggest that rapid decision-making arises from the interplay between affective activation and cognitive control, with response effectiveness depending on the balance between these processes. Emotional states therefore serve a dual function: they can mobilize attention and improve the efficiency of action, yet under conditions of heightened cognitive load they may impair decision accuracy. These conclusions deepen understanding of the relationship between emotional and cognitive processes and point to promising directions for further research in the psychology of decision-making.

Keywords: *cognitive control, emotional activation, attentional processes, cognitive flexibility, stimulus evaluation, decision speed and accuracy, executive functions, decision-making.*

Стаття надійшла до редакції 27.04.2026
Стаття прийнята до друку 13.05.2026
Стаття опублікована 30.05.2026
.